

Alleen te Maasland

Huug van den Dool

Op de KNMI website vernam ik het volgende opwindende nieuws. De waarneemster op het weerstation Maasland heeft in augustus 2004 niet minder dan 325 mm afgetapt. Sinds 1900 viel op een officieel weerstation van het KNMI nog nooit zoveel regenwater. Het oude record was met 321 mm in oktober 1932 in handen van Zandvoort. Een verbetering met maar liefst 4 millimeter. U begrijpt, ik ben door het dolle heen. Een nieuw absoluut record, ongeacht de maand, en ongeacht de plaats. Dat we dit nog mogen meemaken. En dan nog wel in Maasland, waar Huijgh van den Dool in 1789, het jaar van de revolutie, het eerste levenslicht aanschouwde. Maar zoals bij alle records zijn ook hier enkele kanttekeningen te plaatsen. Ik wil het hier maar niet over meetfouten hebben, ofschoon zelfs een minimaal plus-minus foutje het record op losse schroeven zou kunnen zetten. (Het waterschap midden-Delfland spreekt zelfs van een record ter waarde van 325.2 mm. Ja vergeet vooral die tienden niet.) Wel wil ik in herinnering roepen wat de klimatoloog Gordon Manley, de ontwerper van de beroemde 'Central England' tijdreeks, ooit schreef. Met enig gevoel voor humor noteerde Manley dat pas nadat de Engelsen een regenmeter in Cherrypundi hadden neergezet deze plaats in India als de natste plek op aarde gold. Waarmee maar gezegd wil zijn dat je geen records krijgt tenzij er een regenmeter staat. En ook het omgekeerde is waar. Maasland is vast niet de natste plek in Nederland. Die eer geldt een onbekend gebleven plek waar geen regenmeter staat. Ook de willekeur van de grenzen van Nederland spelen de nationale status van het Maaslandse record parten. Als we dat stukje Duitsland bij Elten bezet hadden gehouden of België niet zo dom aan de Spanjaarden hadden weggegeven, veranderen dit soort records. Of als we Maasland in zee hadden laten wegspoelen, iets wat meermalen de bedoeling van de Schepper leek te zijn, dan zou er in 2004 aldaar geen record zijn geweest. En wat weerhoudt Zandvoortse magnaten er van om geld te steken in het front voor de onafhankelijkheid van Zuid Holland zodat Zandvoort namens de rest van Nederland recordhouder blijft.

Vanwege een eeuwenoud record op het verkeerde been geplaatst zijnde, vermoedde ik dat Maasland een oud station was. Even de fraaie klimaatatlas 1971-2000 opengeslagen om de statistiek aldaar te raadplegen, maar daar is tot m'n ontsteltenis niets over Maasland te vinden. Helemaal niets. Alleen een groot gat in de waarnemingen in Zuidwest Zuid Holland benoorden de Nieuwe Waterweg. Wat nu?, een nieuweling? Dat kan toch niet. Enige studie op het internet leert me dat, inderdaad, de metingen in Maasland pas in 1996 zijn begonnen. Bovendien staan de coördinaten van het station met bewust opgeschroefde onzekerheid beschreven zodat de privacy van de waarneemster kan worden beschermd. Daar kan ik in komen. Het Tropical Atmosphere Ocean 'array' in de stille oceaan wordt voortdurend door piraten onklaar gemaakt, zodat het NOAA budget jaarlijks wordt overschreden in het belang van de wetenschap. Maar nu weten we alleen niet welk hoekje van welk voorvaderlijk weiland hier bedoeld wordt. Als die Mevrouw in Maasland pas in 2006 zou zijn begonnen met meten was er in 2004 helemaal niets te feesten geweest. Bovendien kunnen we niet uitsluiten dat Maasland in 1932 natter was dan in 2004 zodat ook op grond daarvan de feestvreugde moet worden getemperd. Gelukkig wordt er in Zandvoort nog steeds gemeten zodat we hier niet de voordehandliggende kritiek kunnen uiten die vorig jaar een dubieus temperatuur record gold. Toen werd namelijk op de vliegbasis Twente het record voor de laagste October temperatuur in Nederland geëvenaard en uiteindelijk verbeterd. Die verbetering kwam

pas tot stand na herberekeningen en gescharrel binnenskamers, en was bovendien een verbetering van een record op het niet langer bestaande station Winterswijk. Dat kan dus ook niet. Geen stations opheffen die recordhouder zijn svp. Zandvoort is er nog wel gelukkig.

Maar ik heb belangwekkend nieuws. De metingen in Maasland begonnen niet in 1996 maar al in 1839, lang voor het KNMI ontwaakte uit de droom van de geschiedenis. Mijn oud-opa Huijgh was namelijk iets hoogs bij de polder en had een peilschaal in een sloot om de hoek. Zoontje Teunis hield in een klein boekje van alles en nog wat bij ('Maandag is moeder naa Gorkum geweest'), met name ook hoe hoog het water stond. Onder de titel 'Van De hoogste Winter Water' is er een verzameltabel en lees ik U voor: 1839 13 Duim. Dat was al meteen een record. De smaak te pakken hebbende lezen we 1840 16 Duim (wederom een record!), en dan voor 1841-1847 respectievelijk: 16 (evenaring van het record), 24 (nieuw record), 12 (nieuw record voor de laagste waarde), 18 (geen record!, ook opvallend), 11 (nieuw record!), 19.5, en 14 Duim. Het is fantastisch hoeveel records je krijgt als je net begint. De eerste tijdreeks in de familie. In 1848 is er iets doorgekrast en vervangen door 12 Duim. 1849 is onleesbaar. Toen werd de jongen het blijkbaar zat en had andere problemen aan z'n hoofd (een huwelijk, kinderen, veepest, brood op de plank). De fascinatie met de winterwaterstand is logisch, want de boel stond er iedere winter onder water, ook al maalde de molen van Klaas van den Dool een eindje verder er 24 uur per dag lustig op los (ja, als er wind was).

Laat de heren Van Engelen en Geurts maar eens iets met die oude eenheid 'Duimen' doen, en er moet wel een hydroloog te vinden zijn die het polderpeil kan deconvolueren naar maandelijkse neerslag. Bovendien zijn we tegenwoordig heel knap in interpolaties zodat het gat van 1849 tot 1996 kan worden ingevuld. Tenslotte gebruikte Manley de metingen uit Nederland om de gaten de Central England tijdreeks te dichten, en voor wat hoort wat. Een prima reeks te Maasland ligt in het verschiet. Zodat een groot deel van de eerder genoemde bezwaren vervallen.

Wat mij trouwens opvalt is dat het 72 jaar moest duren voor het Zandvoortse record werd verbeterd. Dat lijkt me een lange wachttijd, zelfs (of met name) bij een onveranderd klimaat. Het is een waterdicht bewijs (van het 99.9% vertrouwensinterval type) dat het maandelijkse regenklimaat in Nederland niet noemenswaard natter wordt. Laat daar enkele goed geconserveerde gepensioneerden (de heren Können en Kruizinga met name) hun tanden maar eens op stuk bijten. Hoe groot is de kans dat je over een reeks van N jaren geen record krijgt als je iedere maand honderden pogingen waagt.